

Podatki organov za notranje zadeve o kriminaliteti v Sloveniji v letu 1963

Preden začnemo s prikazom gibanja kriminalitete v letu 1963, moramo omeniti, da je bila z novim letom 1963 v Sloveniji izvedena nova upravno teritorialna razdelitev. Dotlej je bila Slovenija razdeljena na osem okrajev, nova upravno teritorialna razdelitev pa je število okrajev zmanjšala na štiri. Bivša okraja Gorica in Koper sta se združila v okraj Koper, okraja Maribor in Murska Sobota pa v okraj Maribor. Območje bivših okrajev Kranj in Ljubljana ter večji del okraja Novo mesto je sedaj združeno v okraj Ljubljana. Bivši okraj Celje z delom okraja Novo mesto pa je sedaj okraj Celje.

Obravnavani statistični podatki zajemajo razdobje od 1. decembra 1962 do 1. decembra 1963.

I.

A. Splošni podatki o kriminaliteti in njeni strukturi

Organi za notranje zadeve SR Slovenije so v letu 1963 obravnavali 23 143 kaznivih dejanj, kar je za 239 kaznivih dejanj več kot leta 1962, ko jih je bilo 22 850. Zvišanje števila kaznivih dejanj v letu 1963 je torej malenkostno.

V primerjavi z letom 1955, ko je bilo število kaznivih dejanj najvišje, so indeksi gibanja kriminalitete za naslednja leta tile:

Leto	Število kaznivih dejanj	Indeks
1955	25 488	100
1956	24 354	95
1957	22 169	87
1958	21 753	86
1959	26 508	104
1960	18 578	73
1961	18 093	71
1962	22 850	90
1963	23 143	91

Struktura kriminalitete v zadnjih štirih letih je bila naslednja:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1960	1961	1962	1963
splošna	16 761	16 052	20 240	21 026
gospodarska	1 538	1 852	2 435	1 977
politična	108	46	49	30
303. čl. KZ	171	143	126	110
Skupaj	18 578	18 093	22 850	23 143

Kot je razvidno iz teh podatkov, je število kaznivih dejanj splošne kriminalitete zopet naraslo, medtem ko je število kaznivih dejanj gospodarske kriminalitete v zadnjih letih prvič upadlo. Kazniva dejanja politične kriminalitete in po členu 303. KZ (prepovedan prehod čez državno mejo) pa stalno upadajo.

Struktura kriminalitete v zadnjih štirih letih, izražena v odstotkih, pa je naslednja:

Kriminaliteta po poglavitnih vrstah	1960	1961	1962	1963
splošna	90,21	88,71	88,57	90,85
gospodarska	8,27	10,23	10,65	8,54
politična	0,58	0,25	0,21	0,12
303. člen KZ	0,92	0,79	0,55	0,47

Tudi ti podatki kažejo, da se je v letu 1963 odstotek gospodarske kriminalitete zmanjšal.

Gibanje kriminalitete v zadnjih treh letih po posameznih poglavjih kazenskega zakonika nam kaže naslednja razpredelnica:

Kazniva dejanja zoper	1961		1962		1963	
	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.
ljudstvo in državo	19	0,10	29	0,12	5	0,02
človeštvo in mednarodno pravo	—	—	—	—	—	—
življenje in telo	1985	10,97	2395	10,48	2007	8,67
svobodo in pravice državljanov	250	1,38	355	1,55	338	1,46
delovno razmerje	7	0,03	9	0,03	8	0,03
čast in dobro ime	67	0,37	72	0,31	64	0,27
osebno dostojanstvo in moralo	205	1,13	319	1,39	391	1,68
zakonsko zvezo in rodbino	98	0,54	188	0,82	161	0,69
človeško zdravje	13	0,07	21	0,09	14	0,06

Kazniva dejanja zoper	1961		1962		1963	
	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.	štev. kaz. dej.	razmerje nasproti celot. štev.
narodno gospodarstvo	1104	6,10	1224	5,35	930	4,01
družbeno in zasebno premoženje	11 542	63,79	15 334	67,10	16 766	72,44
splošno varnost ljudi in premoženja	1518	8,38	978	4,28	750	3,24
pravosodje	101	0,55	134	0,58	156	0,67
javni red in pravni promet	436	2,40	581	2,54	508	2,18
uradno dolžnost	748	4,13	1211	5,29	1047	4,52
Skupaj:	18 093	100	22 850	100	23 143	100

V letu 1963 so organi za notranje zadeve po posameznih okrajih obravnavali naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaznivih dejanj	% od skupnega števila kaz. dejanj
Celje	3522	15,21
Koper	1364	5,89
Ljubljana	10 701	46,23
Maribor	7556	32,64
Skupaj	23 143	100

Na vasi je bilo storjeno 43,6 % vseh kaznivih dejanj. V mestih do 50 000 prebivalcev (Celje) je bilo storjenih 4,1 % vseh kaznivih dejanj, v mestih do 100 000 prebivalcev (Maribor) 12,6 %, v mestih nad 100 000 (Ljubljana) pa 23,4 %. V zadnjih treh letih odstotek kaznivih dejanj, ki so bila storjena v Ljubljani, stalno narašča. Tako je bilo leta 1961 v Ljubljani storjenih 19,4 % vseh kaznivih dejanj, leta 1962 pa 21,0 %. Očitno je, da velja za Ljubljano, ki je največje mesto v Sloveniji in industrijsko središče, tendenca naraščanja kaznivih dejanj.

V letu 1963 je bilo na vasi storjenih 75,5 % vseh kaznivih dejanj zoper življenje in telo (leta 1962 — 76,9 %). Odstotek kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo, ki so bila storjena na vasi, se je zvišal na 76,9 % (leta 1962 — 72,5 %). V Mariboru in Ljubljani je bilo storjenih 43,3 % vseh premoženjskih kaznivih dejanj (leta 1962 — 41,2 %), dalje 79,3 % vseh žepnih tatvin (leta 1962 — 72,1 %), 57,5 % tatvin koles (leta 1962 — 51,9 %), 40,4 % vlomnih tatvin (leta 1962 — 37,4 %), 39,9 % navadnih tatvin, 47,1 % ropov (leta 1962 — 40,0 %), in 39,3 % goljufij (leta 1962 — 35,4 %). Kot vidimo, so vsi ti delikti v primerjavi z letom 1962 narasli za nekaj odstotkov. Edino odstotek kaznivih dejanj neupravičene uporabe motornih vozil je upadel na 41,8 % (leta 1962 pa je znašal 61,3 %).

Po posameznih okrajih je v letu 1963 na 10 000 prebivalcev odpadlo naslednje število kaznivih dejanj:

Okraj	Število kaz. dej. l. 1963	Število prebivalcev	Kaz. dej. na 10 000 prebivalcev
Celje	3522	278 861	126,29
Koper	1364	220 370	61,89
Ljubljana	10 701	642 324	166,59
Maribor	7556	482 147	156,71
Skupaj	23 143	1 623 702	142,53

Največ kaznivih dejanj na enoto 10 000 prebivalcev je v ljubljanskem okraju, nato slede okraji Maribor, Celje in Koper. Za vso Slovenijo pa je število kaznivih dejanj na 10 000 prebivalcev ostalo popolnoma isto kot v letu 1962.

B. Splošna kriminaliteta

Leta 1963 je od celotne kriminalitete odpadlo 21 026 kaznivih dejanj na splošno kriminaliteto ali 90,85 % celotne kriminalitete (leta 1962 — 88,57 %).

Stanje splošne kriminalitete v zadnjih štirih letih po pomembnejših skupinah je razvidno iz spodnje razpredelnice:

Kazniva dejanja	1960	1961	1962	1963
zoper življenje in telo	1988	1985	2395	2007
zoper družbeno in zasebno premoženje	12 311	11 542	15 334	16 766
seksualna kazniva dejanja	206	205	319	391
ostala kazniva dejanja	2256	2323	2192	1862
Skupaj	16 761	16 052	20 240	21 026

Kazniva dejanja zoper življenje in telo

Organi za notranje zadeve so v zadnjih štirih letih obravnavali naslednje število kaznivih dejanj zoper življenje in telo:

	1960	1961	1962	1963
naklepnih ubojev	49	55	52	50
ubojev iz malomarnosti	10	5	7	6
detomorov	8	7	19	9
hudih telesnih poškodb	658	606	647	555
lahkih telesnih poškodb	920	935	1193	1039
ostalih kaz. dejanj zoper življenje in telo	214	377	477	348

Število naklepnih ubojev in ubojev iz malomarnosti je konstantno, medtem ko se je število detomorov, hudih in lahkih telesnih poškodb ter ostalih kaznivih dejanj iz tega poglavja zmanjšalo. Med naklepnimi uboji jih je bilo 33 ali 66 % storjenih na podeželju (leta 1962 je ta odstotek znašal 78,8 %). Pri ubojih so storilci v 25 primerih uporabili strelno orožje, sekiro v 5 primerih, v 13 primerih pa so uporabili različne predmete.

Med telesnimi poškodbami so organi za notranje zadeve zaznamovali 1039 lahkih in 555 hudih. Razveseljivo je, da se je v primerjavi z letom 1962 število telesnih poškodb zmanjšalo. Glede na kraj dejanja je bilo 429 telesnih poškodb storjenih v stanovanju žrtve, 252 v gostinskih lokalih, 50 pa na veseličnem prostoru. Število telesnih poškodb, ki so bile prizadejane na cesti ali ulici, je še vedno znatno in je znašalo 342 primerov. Za sredstvo napada so storilci v glavnem uporabljali nož (349 primerov) in različne tope predmete (340 primerov), nato pa sledi različno kmetijsko orodje (103 primeri).

Po številu kaznivih dejanj zoper življenje in telo še vedno tradicionalno prednjači mariborski okraj z 833 primeri od celotnega števila 2007 deliktov zoper življenje in telo.

Kazniva dejanja zoper družbeno in zasebno premoženje

V letu 1963 je število kaznivih dejanj zoper družbeno in zasebno premoženje ponovno naraslo, in sicer od 15 334 v letu 1962 na 16 766 v letu 1963. Pri teh kaznivih dejanjih je najbolj problematična predvsem drobna delinkvenca, kot so majhne tatvine po trgovinah, na trgih, v stanovanjih, iz garderobnih omarih delavcev, tatvine koles itd. Temna številka te delinkvence pa mora biti še višja, saj opažamo, da mnogi oškodovanci manjših tatvin niti ne prijavljajo. Storilci majhnih tatvin so predvsem nepopoljšljivi brezdelneži, kronični alkoholiki, prostitutke, krošnjariji, hazarderji in potepuhi, ki predstavlja-

jo problem zaradi svoje neprilagodljivosti. Odkrivanje manjših tatvin je zelo zahtevno in težavno delo, ker navedene kategorije storilcev često nimajo stalnega prebivališča, ukradeni predmeti pa so brez posebnih znamenj, ki bi omogočila identifikacijo. Skoraj polovica takih tatvin ostaja vsako leto neraziskana.

Naslednja razpredelnica nam za zadnja štiri leta kaže gibanje posameznih vrst kaznivih dejanj:

Kazniva dejanja	1960	1961	1962	1963
vlomne tatvine	1685	1562	1874	2227
druge velike tatvine	21	21	48	15
žepne tatvine	432	408	524	635
tatvine koles in motornih vozil	1856	1847	2158	2618
neupravičena uporaba motornih vozil	129	220	551	409
navadne tatvine	6240	5713	7725	8529
zatajitve	251	211	230	251
goljufije	768	612	1057	968
ropi in roparske tatvine	76	59	60	85
ostala kazniva dejanja	615	889	1107	1029

Z vsemi temi kaznivimi dejanji so storilci povzročili za 662 milijonov dinarjev škode.

Število vlomnih tatvin se je v primerjavi z letom 1962 dvignilo za 18,8 %. Škoda, ki so jo povzročili vlomilci, znaša več kot 86 milijonov dinarjev. Na vasi je bilo storjenih 39,1 % vlomov od skupnega števila vseh vlomov. Organi za notranje zadeve so uspešno raziskali 1121 vlomov ali 50,3 %. Leta 1962 je odstotek uspešno raziskanih vlomov znašal 58,5 %. Očitna je tendenca naraščanja vlomov v mestih. Povprečni znesek škode znaša pri vlomih 38 000 dinarjev. Največ vlomov je bilo storjenih na škodo trgovin, gostinskih obratov in proračunskih ustanov. Na zasebnem premoženju so vlomilci povzročili za 50 milijonov dinarjev škode, na družbenem premoženju pa za 36 milijonov. Med vlomilci je bilo 24,7 % povratnikov.

Izmed 859 odkritih storilcev jih je bilo ob času storitve kaznivega dejanja 284 nezaposlenih.

Plen vlomilcev je bil v 738 primerih denar in dragocenosti, v 451 primerih oblačila in v 235 primerih živila,

V 725 primerih je storilce vlomnih tatvin izsledila ljudska milica, v 346 primerih pa kriminalistični uslužbenci. V informativnih poizvedbah je bilo raziskanih 689 vlomov, pri preiskovanju kakšnega drugega kaznivega dejanja pa 271 vlomov.

Storilci so pri vlomnih tatvinah v glavnem uporabljali fizično silo (961 primerov), ponarejen ključ (424 primerov) in pravi ključ (189 primerov).

Število žepnih tatvin se je dvignilo na 635 primerov ali za 21,1 % v primerjavi z letom 1962. Od celotnega števila vseh žepnih tatvin jih je bilo 64,2 % storjenih na območju mesta Ljubljane. Med 131 odkritimi žeparji jih je bilo že prej kaznovanih 58. Škoda, ki so jo povzročili žeparji, znaša čez 10,5 milijonov dinarjev (leta 1962 — 5,9 milijonov).

Tatvin koles in motornih vozil je bilo 2 618, neraziskanih pa je ostalo 2 048 primerov ali 78,2 %. Škode je bilo 80 milijonov dinarjev (leta 1962 — 64 milijonov).

Število kaznivih dejanj neupravičene uporabe motornih vozil je znatno upadlo. V letu 1963 je bilo tovrstnih kaznivih dejanj 409, leta 1962 pa 551. V Ljubljani je bilo največ primerov neupravičene uporabe avtomobilov, in sicer 146 primerov ali 35,7 %. Z neupravičeno uporabo motornih vozil so storilci povzročili 7,7 milijonov dinarjev škode. Večino vozil (259) so storilci odpekljali v nočnem času, to je od 18. ure zvečer do 5. ure zjutraj.

Število navadnih tatvin se je ponovno dvignilo: od 7725 v letu 1962 na 8529 v letu 1963. Povzročena škoda znaša čez 141 milijonov dinarjev (leta 1962 — 133 milijonov). Skoraj polovica vseh tatvin je bila storjena v Ljubljani. Prevladujejo tatvine s škodo od 5000 dinarjev do 50 000 dinarjev (5384 primerov). Tatovi so najbolj posegali po denarju in dragocenostih (2398 tatvin), nato pa po oblačilih (2065 tatvin). 42,1 % vseh navadnih tatvin je ostalo neraziskanih (leta 1962 — 39,3 %).

Kaznivih dejanj zatajitve je bilo 251, kar je nekoliko več kot v letu 1962, škode pa so storilci povzročili za več kot 7 milijonov dinarjev.

Kaznivih dejanj goljufij je bilo 968, kar je v primerjavi z letom 1962 za 8,4 % manj. Povzročena škoda pa je znašala 58 milijonov dinarjev.

Ropov in roparskih tatvin je bilo 85, kar je za 25 primerov več kot leta 1962. 58 primerov je bilo uspešno odkritih. Med roparji je bilo 37,6 % povratnikov. Škoda, ki so jo storilci povzročili, znaša 1,5 milijona dinarjev.

Kazniva dejanja zoper splošno varnost ljudi in premoženja.

Število požigov, ki jih je bilo 258, je v primerjavi z letom 1962 upadlo za 54 primerov. Povzročena škoda je znašala 218 milijonov. Od

75 požigov na škodo družbenega premoženja jih je ostalo neraziskanih le 7 ali 9,3 %. Na škodo zasebnega premoženja je bilo 129 požigov, od tega števila je bilo uspešno raziskanih 44 primerov ali 34,1 %.

Od skupnega števila vseh požigov je bilo uspešno raziskanih 153 ali 75,0 %.

Med motivi prevladujejo požigi iz sovraštva, medtem ko požigi zaradi zavarovalnih goljufij upadajo. Najpogostnejši vzrok požarov je malomarnost (okoli 30 %). Gradbene pomanjkljivosti kot vzrok požarov upadajo, narašča pa število požarov, ki jih je povzročila elektrika. Električne napeljave v pogorelih objektih so sicer pravilno opravljene, toda površno izdelani spoji povzročajo kratke stike, ki imajo za posledico požar.

Seksualni delikti

Število seksualnih kaznivih dejanj se je v primerjavi z letom 1962, ko jih je bilo 319, dvignilo na 391. Od tega je bilo 129 posilstev, kar pomeni v primerjavi z letom 1962 narast za 21,7 %. Med storilci je bilo 31 povratnikov.

Seksualni delikti naraščajo predvsem zaradi vedno večjega dotoka delovne sile s podeželja v mesta. Ta delovna sila prinaša v mesto iz domačih krajev navade, ki so v mestih že izginile, in zaradi tega prihaja do napestosti, ki so povod za nasilno nastopanje. Začasna zaposlitev in izolacija teh delavcev v delavskih naseljih otežuje njihovo prilagajanje obstoječim razmeram v krajučasne zaposlitve.

C. Gospodarska kriminaliteta

Gospodarska kriminaliteta, ki jo obravnavamo, zajema kazniva dejanja iz 19. in 24. poglavja KZ (kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo in kazniva dejanja zoper uradno dolžnost).

Pregled o številu kaznivih dejanj iz gospodarske kriminalitete v zadnjih petih letih nam dajejo naslednji podatki:

	1959	1960	1961	1962	1963
kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo	1295	934	1104	1224	930
kazniva dejanja zoper uradno dolžnost	704	604	748	1211	1047
Skupaj	1999	1538	1852	2435	1977

Število kaznivih dejanj iz gospodarskega kriminala je v primerjavi z letom 1962 upadlo za 23,16 %.

Kazniva dejanja zoper narodno gospodarstvo

Iz spodnje tabele je razvidno gibanje kaznivih dejanj zoper narodno gospodarstvo v zadnjih petih letih:

Kazniva dejanja	1959	1960	1961	1962	1963
nevestno gospodarsko poslovanje nedovoljena trgovina	80	35	50	99	122
kupčevanje s tujo valuto in zlatom	519	323	427	507	287
davčne zatajitve	84	65	82	46	33
gozdne tatvine in uničevanje gozdov	128	105	106	102	53
nezakonit lov in ribolov	143	209	224	238	194
ostala kazniva dejanja	282	144	143	152	200
	59	53	72	80	94
Skupaj	1295	934	1104	1224	930

Kazniva dejanja nevestnega gospodarskega poslovanja so delikt, ki v zadnjih letih stalno narašča. V letu 1963 je bilo teh kaznivih dejanj 122, kar je za 23 primerov več kot leta 1962. Z nevestnim gospodarskim poslovanjem so storilci povzročili družbi za 222 milijonov dinarjev škode.

Število kaznivih dejanj nedovoljene trgovine je v primerjavi z letom 1962 izredno upadlo, in sicer od 507 primerov v letu 1962 na 287 primerov v letu 1963. Po našem mnenju je ta upad pripisati prepovedi uvoza osebnih avtomobilov in boljši založenosti domače trgovske mreže z blagom široke potrošnje. Poleg tega smo manjše primere nedovoljene trgovine z vtihotapljenim blagom odstopali carinskemu organu v nadaljnji postopek. Zato pa so v povprečju primeri nedovoljene trgovine, ki so jih obravnavali organi za notranje zadeve, težji.

Zmanjšalo se je tudi število kaznivih dejanj kupčevanja s tujo valuto in zlatom (33 primerov, leta 1962 — 46 primerov).

Kaznivih dejanj davčne zatajitve je bilo skoraj za polovico manj kot leta 1962. V letu 1962 sta bila obravnavana 102 primera, leta 1963 pa le 53. Pri davčnih zatajtvah so organi za notranje zadeve precej podatkov odstopali davčnemu organu, ki so kršilce kaznovali po upravnem postopku. Zaradi tega je bilo tudi manj kazenskih postopkov kot v prejšnjih letih.

Kaznivih dejanj gozdne tatvine in uničevanja gozdov je bilo 194, kar

je nekoliko manj kot leta 1962. Storilci so družbi povzročili za 6 milijonov dinarjev škode.

Število kaznivih dejanj nezakonitega lova in ribolova se je nekoliko dvignilo (94 primerov), povzročena škoda pa znaša 5 milijonov dinarjev.

Kazniva dejanja zoper uradno dolžnost

V primerjavi z letom 1962 se je število kaznivih dejanj zoper uradno dolžnost zmanjšalo za 13,5 %. Gibanje poglavitnih kaznivih dejanj iz tega poglavja nam za zadnjih pet let kaže spodnja tabela:

	1959	1960	1961	1962	1963
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic	154	17	32	27	29
zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic iz koristoljubja	—	98	80	210	156
nevestno delo v službi	65	27	33	44	46
ponareditev uradne listine	90	70	103	165	132
poneverbe	305	298	379	559	528
jemanje in dajanje podkupnine	27	63	67	93	51
ostala kazniva dejanja	63	31	54	113	105
Skupaj	704	604	748	1211	1047

Čeprav se je skupaj vzeto število kaznivih dejanj zlorab uradnega položaja ali uradnih pravic brez koristoljubja in iz koristoljubja v primerjavi z letom 1962 zmanjšalo, se je škoda, ki so jo storilci povzročili, dvignila na 96 milijonov dinarjev.

Kazniva dejanja nevestnega dela v službi so ostala skoraj na isti ravni kot leta 1962, povzročena škoda pa znaša nad 38 milijonov dinarjev.

Število poneverb se je v zadnjih letih stalno dvigalo, sedaj pa prvič ugotavljamo manjši upad. S poneverbami povzročena škoda znaša 122 milijonov dinarjev. Med poneverljivci je bilo 28 direktorjev, 81 računovodij, 8 komercialistov in 45 poslovodij.

Število kaznivih dejanj jemanja ali dajanja podkupnine se je v primerjavi s preteklim letom zmanjšalo skoraj za polovico.

II.

Storilci kaznivih dejanj

Organi za notranje zadeve so v letu 1963 odkrili 14 908 storilcev (leta 1962 — 16 369), ki so storili 15 463 kaznivih dejanj.

Število storilcev po posameznih okrajih je naslednje:

Okraj	Štev. stor.	Štev. preb. okraja	% storil. od preb.
Celje	2317	278 861	0,83
Koper	1002	220 370	0,45
Ljubljana	5976	642 324	0,93
Maribor	5613	482 147	1,16
Skupaj	14 908	1 623 702	0,91

Narast ali upad števila storilcev po poglavitnih skupinah kaznivih dejanj v primerjavi s preteklim letom je razviden iz spodnje tabele:

Storilci	1962	1963	Narast ali padec v %
krvnih deliktov	2925	2428	— 17,0
premoženjskih deliktov	7996	7984	— 0,2
seksualnih deliktov	314	281	— 10,5
kaznivih dejanj zoper narodno gosp.	1434	1069	— 25,4
kaznivih dejanj zoper urad. dolž.	1102	921	— 16,4

Povratniki in nezaposleni storilci

Med 14 908 storilci je bilo 4 070 povratnikov ali 27,57 %. Leta 1962 je odstotek povratnikov znašal 27,04 %, kar kaže, da je udeležba povratnikov precej konstantna.

Naslednja tabela nam kaže gibanje in indeks števila povratnikov od leta 1955 dalje:

Leto	Povratniki	Indeks
1955	6006	100
1956	5548	93
1957	5473	92
1958	5169	86

Ze prej kaznovani	1960		1961		1962		1963	
	štev.	%	štev.	%	štev.	%	štev.	%
enkrat	2069	54,23	1800	53,94	2165	48,90	1820	44,71
dvakrat	678	17,77	667	19,98	870	19,65	848	20,83
trikrat ali večkrat	3815	27,99	870	26,07	1392	31,44	1402	34,44
Skupaj	1068	100	3337	100	4427	100	4070	100

Leto Povratniki Indeks

1959	6214	103
1960	3815	64
1961	3337	55
1962	4427	73
1963	4070	68

Spodnja tabela prikazuje narast ali upad povratnikov pri pomembnejših kaznivih dejanjih:

	1962	1963	Narast ali upad v %
pri krvnih deliktih	865	672	— 22,3
pri premoženjskih deliktih	2175	2258	+ 3,8
pri seksualnih deliktih	85	75	— 11,8
pri kaznivih dejanjih zoper uradno dolžnost	239	196	— 18,0
pri kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo	370	257	— 30,5

Z izjemo majhnega narasta pri premoženjskih deliktih je udeležba povratnikov znatno upadla; pri kaznivih dejanjih zoper narodno gospodarstvo celo za 30 %, pri krvnih deliktih pa za 22 %.

Udeležba povratnikov pri pomembnejših premoženjskih deliktih je bila naslednja:

	1962	1963	Narast ali upad v %
pri žepnih tatvinah	56	58	+ 3,6
pri tatvinah koles in motor. vozil	139	138	— 0,7
pri vlomnih tatvinah	209	212	+ 1,4
pri velikih tatvinah	21	15	— 76,2
pri navadnih tatvinah	1127	1029	— 8,7
pri ropih in roparskih tatvinah	16	38	+ 137,5

Kot vidimo, je udeležba povratnikov pri žepnih tatvinah, pri tatvinah koles in motornih vozil ter pri vlomnih tatvinah v glavnem ostala na isti ravni. Procentualno se je udeležba precej zmanjšala pri velikih tatvinah, precej pa povečala pri ropih in roparskih tatvinah, vendar moramo upoštevati, da so absolutne številke razmeroma nizke.

Naslednja razpredelnica nam kaže, kolikokrat so bili povratniki v zadnjih štirih letih že poprej kaznovani:

V trenutku storitve kaznivega dejanja je bilo nezaposlenih 2704 storilcev ali 18,13 % od celotnega števila storilcev. Odstotek nezaposlenih storilcev je znašal leta 1962 — 16,95 %, leta 1961 pa 14,22 %. Od vseh nezaposlenih storilcev jih je 2033 storilo premoženjske delikte.

Mladoletni storilci

Organi za notranje zadeve so obravnavali 1781 mladoletnih storilcev, ki so izvršili 2217 kaznivih dejanj. Število mladoletnih storilcev je torej v primerjavi z letom 1962 ostalo skoraj popolnoma enako. Glede na celotno kriminaliteto so mladoletniki udeleženi z 11,9 %, kar predstavlja v primerjavi z letom 1962 malenkosten dvig za 1 %. Po spolu je bilo med mladoletnimi storilci 1536 fantov ali 86,2 % in 243 deklet ali 13,7 %. V primerjavi z letom 1962 je opaziti rahel dvig za 2 % pri dekletih. Glede strukture mladinske delinkvence je le-ta ostala v istih razmerjih kot leta 1962. Premoženjska delinkvenca predstavlja 87 % vseh kaznivih dejanj mladoletnikov (leta 1962 — 88 %). Med premoženjskimi kaznivimi dejanji se je dvignilo le število tatvin in ropov, medtem ko ostala kazniva dejanja upadajo. Kazniva dejanja neupravičene uporabe motornih vozil, ki so v zadnjih letih stalno naraščala, so se zmanjšala skoraj za polovico. V primerjavi s celotno mladinsko kriminaliteto se je odstotek kaznivih dejanj, ki so bila storjena na območju mest, od 58 % v letu 1962 zmanjšal na 52 % v letu 1963. V združbah so mladoletni storilci izvršili 37,4 % kaznivih dejanj celotne mladinske kriminalitete (leta 1962 — 42,8 %). Menimo, da je treba ta padec pripisati okoliščini, da je bilo v začetku leta 1963 izsledenih v Ljubljani in drugih mestih nekaj večjih mladinskih združb, ki so storile večje število hujših kaznivih dejanj. Izsleditev teh kriminalnih združb je nedvomno vplivala na zmanjšanje aktivnosti mladinskih združb v letu 1963.

Storilci po spolu

Od skupnega števila 14 908 storilcev je bilo 12 545 moških ali 84,14 % in 2363 ženski

ali 15,85 %. Razmerje med moškimi in ženskimi storilci je v primerjavi z letom 1962 ostalo skoraj povsem enako.

III.

Odkrivanje in raziskovanje kaznivih dejanj

Odkrivanje kaznivih dejanj

Organi za notranje zadeve so v letu 1963 obravnavali 23 143 kaznivih dejanj; od tega števila so jih 4284 ali 18,51 % odkrili z lastno dejavnostjo. Postaje LM so z lastno dejavnostjo zvedele za 2700 kaznivih dejanj.

Oškodovani državljani so prijavili 16 921 kaznivih dejanj ali 73,11 %. Slede neoškodovani državljani, ki so prijavili 1233 kaznivih dejanj ali 5,32 %, nadalje organi delavskega samoupravljanja, ki so prijavili 405 kaznivih dejanj ali 1,74 %. Na zadnjem mestu pa so inšpekcije in revizijske službe z 69 prijavami kaznivih dejanj ali 0,29 %.

Splošni podatki o raziskovanju kaznivih dejanj

Od 23 143 kaznivih dejanj, kolikor so jih obravnavali organi za notranje zadeve, je ostalo neraziskanih 7680 ali 33,2 % (leta 1962 je ta odstotek znašal 27,4 %).

V posameznih okrajih je ostal neraziskan naslednji odstotek kaznivih dejanj:

Celje	25,5 %
Koper	21,1 %
Ljubljana	41,5 %
Maribor	27,1 %

Podatki o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci

Uspešnost organov za notranje zadeve pri razkrivanju kaznivih dejanj se najbolj vidi iz podatkov o raziskanih dejanjih, katerih storilci v trenutku, ko se je zvedelo za kaznivo dejanje, še niso bili znani. Oglejmo si podatke zadnjih petih let:

Leto	Število kaznivih dejanj	Storilec je bil znan ob ugotovitvi kaz. dejanja		Storilec so ugot. org. za notr. zadeve		Storilec je ostal neznan	
		štev.	%	štev.	%	štev.	%
1959	26 508	16 175	61,0	4513	17,0	5820	21,9
1960	18 578	9 159	49,3	4375	23,5	5044	27,2
1961	18 093	9 724	53,74	3253	18,0	5116	28,3
1962	22 850	12 191	53,35	4401	19,3	6258	27,4
1963	23 143	11 150	48,17	4313	18,6	7680	33,2

Spodnja razpredelnica nam kaže podatke o kaznivih dejanjih, ki so bila raziskana pozneje, in o neraziskanih kaznivih dejanjih:

Leto	Število kaznivih dejanj, katerih storilec ni bil znan	Odstotek	
		raziskanih pozneje	neraziskanih
1959	10 333	43,67	56,32
1960	9 419	46,44	53,55
1961	8 369	38,86	61,13
1962	10 659	41,28	58,71
1963	11 993	35,96	64,03

Podatki o raziskovanju kaznivih dejanj z neznanimi storilci, obdelani po okrajih, so naslednji:

Okraj	Število kaz. dej., katerih storilec ni bil znan	Odstotek pozneje raziskanih kaz. dejanj	Odstotek neraziskanih kaz. dejanj
Celje	1525	41,11	58,88
Koper	545	47,33	52,66
Ljubljana	6371	30,23	69,76
Maribor	3552	42,28	57,71
SRS	11 993	35,96	64,03

Iz gornjih podatkov je razvidno, da je učinkovitost pri raziskovanju kaznivih dejanj največja v koprskem okraju, sledijo mu mariborski, celjski in ljubljanski okraj.

Raziskovanje premoženjskega kriminala

Od 7680 neraziskanih kaznivih dejanj je bilo 7608 ali 99,06 % premoženjskih kaznivih dejanj. Izmed 16 766 kaznivih dejanj zoper premoženje je ostalo neraziskanih 7608 kaznivih dejanj ali 45,4 % (leta 1962 — 40,2 %).

Pri neraziskanih kaznivih dejanjih zoper premoženje smo v zadnjih štirih letih zaznavali naslednje odstotke:

Okraj	Število premož. kaz. dej.	Ob zaznavi kaz. dej. storilec ni bil znan	Storilec je bil ugotovljen pozneje	Odstotek pozneje raz. kaz. dejanj	Število neraziskanih kaznivih dejanj	Odstotek neraziskanih kaznivih dejanj
Celje	2 247	1 425	540	24,0	885	39,4
Koper	909	511	229	25,2	282	31,0
Ljubljana	8 482	6 132	1729	20,4	4403	51,9
Maribor	5 128	3 338	1301	25,4	2037	39,9
SRS	16 766	11 406	3798	22,6	7608	45,4

Kazniva dejanja	Neraziskana kaz. dej. v odstotkih			
	1960	1961	1962	1963
vlomi	46,4	47,9	41,5	49,7
tatvine koles in motornih vozil	69,6	73,7	73,4	78,2
žepne tatvine	52,3	65,2	65,3	74,2
ostale navadne tatvine	37,2	41,7	39,3	42,1
ropi in roparske tatvine	24,4	32,2	35,0	31,7
goljufije	3,8	3,3	3,4	4,0

Z izjemo ropov in roparskih tatvin, kjer je odstotek neraziskanih kaznivih dejanj upadel, opažamo pri vseh ostalih kaznivih dejanjih naraščanje odstotka neraziskanih kaznivih dejanj. Ta narast je največji pri žepnih tatvinah.

Pri premoženjskih kaznivih dejanjih je odstotek kaznivih dejanj v trenutku, ko se zve za dejanje, po navadi precej visok; zato si oglejmo podatke o premoženjskih kaznivih dejanjih, ki so bila raziskana pozneje:

Kazniva dejanja	Štev. kaz. dej. z neznanim storilcem	Odstotek od skup. števila	Odstotek	
			raziskanih pozneje	neraziskanih
vlomi	1783	80,1	37,96	62,03
tatvine koles in motornih vozil	2361	90,2	13,25	86,74
žepne tatvine	523	82,4	9,94	90,05
ostale navadne tatvine	5715	67,0	37,13	62,86
goljufije	278	28,7	85,97	14,02

Kot vidimo, je bilo tudi v letu 1963 največ uspehov pri odkrivanju goljufij, vlomov in navadnih tatvin.

Po posameznih okrajih je bila učinkovitost odkrivanja premoženjskih kaznivih dejanj naslednja:

Iz razpredelnice o neraziskanih pomembnejših kaznivih dejanjih zoper premoženje

po posameznih okrajih je razvidno naslednje stanje:

Okraj	Vlomi		Tatvine koles in mot. vozil		Žepne tatvine		Navadne tatvine		Ropi in roparske tatvine		Goljuflije	
Celje	130	44,8	265	75,7	17	63,0	418	38,1	5	33,3	7	3,5
Koper	44	27,0	35	57,4	4	40,0	180	36,5	—	—	3	11,5
Ljubljana	632	52,6	1290	82,3	368	79,5	1881	46,8	11	26,9	25	5,6
Maribor	300	52,6	458	71,6	82	60,7	1114	38,1	11	37,9	7	2,7
SRS	1106	49,7	2048	73,2	471	74,2	3593	42,1	27	31,7	39	4,0

Ugotavljanje storilcev

Od 15 463 uspešno raziskanih kaznivih dejanj so storilca ugotovili:

	Število kaznivih dejanj	Odstotek od skupnega števila kaz. dejanj
postaje LM	9368	60,69
enote okrajnih organov		
zo notranje zadeve	2435	15,74
oškodovanci	3272	21,16
druge osebe	370	2,39

Organi za notranje zadeve so torej sami ugotovili storilce v 76,43 % vseh uspešno raziskanih kaznivih dejanj. Leta 1962 je ta odstotek znašal 71,26 %.

Criminality in Slovenia in 1963

Police Data

by Dimitrij Ivanov

The data analyzed in the article refer to the period from December 1st 1962 to December 1st 1963. It must be taken into account that in 1963 administrative-territorial division in Slovenia changed: from the former 8 districts only 4 have remained.

23 148 offences were committed in 1963. 90,85 % of them fall to the group of the so-called »general criminality«, 8,45 % of offences to the »economic offences« (offences against official duty and against national economy), 0,12 % of offences to political criminality and 0,48 % of offences to the offences of illegal border crossing (Sec. 303 Criminal Code).

43,6 % of all offences were committed in the country. 43,3 % of all offences against property were committed in the two largest slovene cities — in Ljubljana and Maribor. 75,5 % of all offences of violence were committed in the country — which is less than in 1962.

Among the offences of the so-called »general criminality« there were 2007 offences of violence, 16 766 offences against property, 391

sexual offences, and 1862 other offences. The percentage of burglaries increased for 18,8 % if compared with the data of 1962. There were only 409 offences of joy-riding (the unauthorized use of motor vehicles) which is for 142 offences less than in 1962. The number of thefts by burglary, pick-pocket thefts, thefts of bicycles and motor cars, and simple larceny has increased. The number of false pretences has decreased.

The number of economic offences decreased for 23,18 % if compared with data from 1962.

Police detected, in 1963, 14 908 offenders. There were 27,57 % of recidivists and 11,9 % of juveniles among them. 87 % of all offences committed by juveniles were offences against property. 52 % of all offences committed by them were committed in towns, and 37,4 % of these offences were committed in gangs.

33,2 % (7680) of offences haven't been cleared up. This percentage is even 45,4 % among the offences against property. The police detected the offenders itself in 76,43 % of all offences having been cleared up.